

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

№ 185 (4155) | 1958 ч. сентябрь 17, среда | Өртөз 20 коп.

СЭКП-ниң Саратов обкомунга болгаш облкүүскомга

Күрүнеге 154 миллион пуд тарааны дужаар болгаш садар талазы-биле социалисттик хуулаагелерин күүсеткен кайгамчытыг чедиршикчиликке халыштыр орденниң Саратов областың эр, херөөжөн колхозчуларына, совхозтарының болгаш СТС-териниң ажилчыларына, совет болгаш комсомол ажилдакчыларына, бүгү ажыгы чонварына СЭКП Төп Комитети, ССРЭ-ниң Дэди Советиниң Президиуму болгаш ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлели байыр чедирип тур.

Бүдээ ажал-агыяны көдүрүр талазы-биле партиянык болгаш чалактың ажалдап кылган улуг хемчеглерин амдыралга боттандырыпшаан, Саратов областың колхозтары болгаш совхозтары сөөгү чылдарда миллион гектар чыгым кур болгаш куруккан черлерин шилдээдиң ап, тараа культураларының болгаш кукурузаның тарыга шадерин дыка калдырткан болгаш чер ажалдыктын ниити культураларын бедиткен. Областың колхозтары болгаш совхозтары бо чылын кезде ажал-агыянык бүгү культураларының эки дүжүттерин өстүргөн, тараа культураларының бүгү дүжүдүн аңгылап ажаарының депшигелги артамы-биле ажаан алган болгаш 1956 чылдың дүжүдүңге хамаарыштыр алырга, тарааның ниити чымылзын бүдүн чартык катап көвүдеткен. Мындак хей тарааны область каян-даа ажаан ап чорбаш.

Саратов областың кезде ажал-агыянык ажил-ишчилери кезде ажал-агыянык бүгү алырларын көдүрүрде улам ынайгы чедиршикчиликтерди болурун Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының Төп Комитети, ССРЭ-ниң Дэди Советиниң Президиуму болгаш ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүлели күзүң, кезде ажал-агыянык продуктуларын бүдүрүрүң деңгемин улам-на бедик көдүрүр, маалдык болгаш куштун бүгү хевирлериниң баш санын көвүдетип, мал ажалының продуктуларын көдүрүр, ыңчанган чоңа херөөжөр алыш-чемниң болгаш чыкк үлдетүүгө херөөжөр чиг-эттиң абзелчилик тургузар дөш бүгү улустун дем-селенге төлөнтүп салышыкынын кийер талда, Саратов областың эр, херөөжөн колхозчулары, совхозтарың, СТС-терин эр, херөөжөн ажилчылары, кезде ажал-агыянык тускай өртөнчилери болгаш бүгү ажалчы чонвары эң улуг күженишикчиликтерин салыр дээринге бүдүрүрүн илерейткен тур.

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИ

ССРЭ-НИҢ ДЭДИ СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУ

ССР ЭВИЛЕЛИНИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ

Күрүнеге тараа дужаар болгаш садар талазы-биле хүлээлге күүсеттинген

СЕМПАЛАТИНСК областың кезде ажал-ишчилери социалисттик хуулаагелерин чедиршикчилик күүсеткенер болгаш күрүнеге 20 миллион пуд тараа дужаар планын бо чылдың сентябрь 10-да 30 миллион

60 муң пуд кыдыр дужаган болгаш саткан. Областың кезде ажал-агыянык ажилдакчылары күрүнеге 5 миллион пуд тарааны немей дужаар болгаш садар деп хүлээлгени алганнар.

Сүт белеткелдериниң планын хуусаа бетинде күүсеткен

Тес-Хем районунуң колхозтары сүт табьрының 10-да хуусаа бетинде белеткелдериниң чыг планын сентябрь 10-да хуусаа бетинде 102,4 хуу күүсеткен.

Кыдаттан арбааңар ырадыңар!

Кыдат улус-биле кады бис

Кызылдың № 1 автотранспорт конторының ажилчыларының болгаш албан-халыкчыларының хей кижикиржичилеринг митингизи болган. Улуг Кыдат улуска удуз америк империалистерин бужар бак чөгөзү бүгү совет улустун килең-кешини хайныктырган. ыраккы Чөөн чүкте дайынны айымлы, дигрелди турар. Америк авантюристер Тайвань өңүдө байлаады чидигендирип турар. Оларның ол үлгедиглери Кыдатка, оң 600 миллион чоңунга удуз утканган. Бистер чолаачылар бүгү совет улус-биле болгаш бүгү депшигелги дажы төрөлтөгөн-биле кады америк империалистериниң шыгыны буруу шаан, Тайвань өңүдө америк шериг

Транспортчуларның килеңдээшкени

Бүдээ ажал-агыянык транспортунуң автобазаның чолаачыларының токарларының, слесарларының хей кижикиржичилеринг митингизи сентябрь 15-те болуп өрткөн. Алды чүс миллион кижикилег Кыдат Улус Республикага удуз америк империалистериниң калчаалыг өңчү-чөгөзүниң дугайында автобазаның начальниги эш Бруглов-тун информацийын митингизиниң киржикчилери улуг кичөөңи-биле дыңшап, совет улустун эң чоок өңчү болгаш кожаам кыдат улуска удуз америк империалистериниң база чанкайшыч чачаларының дөрөн үлгедиглери чангыс өң-сеткилдиг килеңдип, буруу шапканнар. Автобазаның ажилчыны эш Киселевска сөс берген: — Бистин улуг өңчүвүс Кыдат Улус Республиканың кажан кезеде чарылбас кезе болур Тайвань ортудуку америк империалистер ажелен ап, мында чанкайшыч саттыныкчы бүктүктү деткивишаан, алды чүс миллион кижикилег кыдат

СЭКП-ниң XXI съездизинге төлөптиг ужуражыыл!

Күрүнеге тараа белеткелин бии-хемчилерниң үлегери-биле чорудар

Дүжүт ажаан алышыкыныга болгаш тараа белеткелдеринге бедик көрүзүлгелерни чедип алганы дөш СЭКП Бии-Хем райкомунуң болгаш райкүүскомунуң кийрип келгенин буугаар моон даандаа мурнакчыларың областың Хүндүлел Самбыразына кийрген.

С. Лапкар—Ленин аттыг колхозтун хову ажалының бригаданың бригадирин, 800 гектар шөлдүң га буруундан 18 центнер дүжүттү ажаан алган.

М. Бюрбю—Ленин аттыг колхозтун комбайнери, аңгылап ажаан алышыкына хун буруде 8 гектарны бөлдүрүр нормалыг тургаш, 25—30 гектарны бөлдүрүр турар.

М. Белоногов—«Өк» совхозтун лафетчиги, бүдүрер ажал нормазын 145 хуу күүседип турар.

М. Бичеов—«Кызыл сымал» колхозтун комбайнери, аңгылап ажаан алышыкына бүдүрер ажал нормазын 200 хуу күүседип турар.

И. Формов—«Халды» колхозтун комбайнери, 90 гектар шөлдөн 1524 центнер тарааны буруде турар.

В. Имамудинов—«Тимелег» колхозтун комбайнери, «С-6» комбайн-биле 300 гектар шөлдүң тарааны кестирген болгаш бөлдүргөн.

Улуг сорук киришкени

ТУРАН. (Телефон-биле). Бии-Хем районунуң «Кызыл тараачы» колхозунуң ажил-ишчилери СЭКП-ниң XXI съездизиниң төөтүлүг шийтирлерин боттандырыпшаан, күрүнеге тараа белеткелдериниң планын күүсеткен, пландан ажыр 500 тонна тарааны кийрерин хүлээген. Мал чемнериниң белеткелин: сизген—130 хуу, сикосту—160 хуу күүсеткен.

Колхозтун партия организациыны СЭКП-ниң XXI съездизин чымыдар лугайында мезони дыңшаан, партия организациынык ажал хуураын чымыдарган. Аңаа партия райкомунуң секретары эш Сапчай СЭКП ТК-ның Пленумунуң түнелдери дугайында илетке кылган. — Партиянык съездизин—бистин чуртувуска улуг бөлүшкүн болур. Ол съезд коммунизм тургузушкунуң чар програмказын ажалдап кылдар. Съездиге адал болдурган социалисттик чарныкы калдыртпашан, ажал-агыянык талазы-биле күрүне мурнуңа планын хүлээлгелеривисти бүрүн күүседип шыдаар

Сорулга боттанып турар

Бай-Тайга районунуң машина-трактор станциясының механизаторлары Дурновцев, Тараачы-оол олар ажаан алышыкының баштайгы хунеринден өгөлөш аңгылап ажаар арга-биле чорударын шийтирлеп алганнар. Амгы үдө механизаторлар районун Сталин аттыг колхозунда бижигилтигенин ажалдап турарлар. Хүдө 10 гектарны тарааны кестирер тургаш, 25—30 гектар чедир кестирип турарлар.

Ажитбригада хову турлагларында

Чая-Хөл районунуң Культура ба-жымнык агиткультбригадамы бо чылдың чызындан өгөлөш хову-аңаа ажил-ишчилериниң согуң конфертерин көргүскөн. Бо чылдың агиткультбригада Сүт-Хөл районунуң Сүт-Алсы суурга, Чөөн-Хемчик районда дуржулга станицызынга, Улу-Хем районунуң Шагаан-Арыг хоорайга согуң конфертерин көргүскүлөң. Башкылар Вайнберг, М. Мартьяновтун уран-мергежалдыг номчачан интермедиялары, ырлаан жомуктарың, Лопсаңның күү-сеткени «Элдик шыгыраал», «Дүк салыр» деп танчылары база «Сөгөл берем», «Часкы садка»,

Чоон-Хемчик районунуң «Коммунизмче орук» колхозунуң Улу-Ховуда шаңында ажал эртеден орайга чедир хайныкыныкың чоруп турар. Чурукта: «Коммунизмче орук» колхозтун шаңында. Фото С. Феоктистовуу.

Күрүнеге 2 миллион пудтан эвээш эвес тарааны берээл!

Сесегениң ховузунда

Бии-Хем районунуң кезде ажал-агыянык ажил-ишчилери пландан дашкаар күрүнеге тараа садарын ам-даа дүргөн темп-биле үргүлчүлөп турар. Тараа чүдүргөн машиналар Туранда тараа хүлээп алыр пунктта дүң, хундус үзүктөл чок кезип турар. Чурукта: Тураның тараа хүлээп алыр пунктуунда. Фото В. Лутковтуу.

Бо үдө хову турлагларында ажалдап турар кижилерниң ажалга күдө соруктуг болгаш эки чедиршикчилик бөлүрүңа амдырал чуртталганы болгаш культураның таарымчалыг байдалдары улуг рольду болур. Бо айтырыгы Чөөн-Хемчик районун Ленин аттыг кезде ажал-агыянык артелиниң баштаар чери болгаш мында партия организациыны ший билип, дүжүт ажаан алышыкынында ажалдап турар кижилерниң чурттан, ажалдаарына таарымчалыг байдалды тургускан. Колхозтун Сесеге ховузунда турлаанда нитиниң чемнигелеси эки организастаан. Мында тускай кудиялыг, бир угда 40—50 кижик чылдыг чемник болур столованы

тургускан. Колхозчулар болгаш механизаторлар хонар ниити чуртталга бажымдары чыгып, чырык. Турлагын байдалына таарымчалык клубту бо чылын үстүңдө турдуларга улай туткан. Аңаа 80 ажыг кижик кино көрүп, лекция, илеткел дыңшап болур. Оң ужуңда бир өрөөдө номнары, солуннары делгөн болгаш радиопремияныкы тургускан. Ховуда ажалдап турар кижилер хөстүг шактарында боттарының культуртуг дыштанылганы аңаа эртерип, радио дамчыдылганы дыңшап турар.

Аш-чем, чуртталга талазы-биле байдал таарымчалыг, хостуг шактарында культуртуг дыштанылганы ажалдап болур. арталыг бол-ганда дүжүт ажаан алышыкыныкы кижилер турмушун ажалдап турар. Комбайнерлер Пягелев, Иванцев олар бо сезонда кижик буртуу 500 га чедир тарааны ажаан алырын хүлээгенер. Ам олар алган хүлээлгелерин күүседип дөш кызылмайга ажалдап, хун норманы үргүлчү ажыр күүседип турарлар. Тараа сөөртүрүңгө чолаачылар Булчуң-оол, Теников, шаңа тараа ажалдап кылдырыга колхозчу турлар Малбай, Мичишка болгаш тараа арылгачыны Спирин база сүг сөөртүлгеленде үргүлчү ажалдап келген Куниш-оол болгаш оң-даа өскелериниң шамыкын ажалдап турарын демдөлгөри чүтүлэ.

Ажитбригада хову турлагларында

«Кызылдың шаңы» деп чоңа билигитир ырларын автору кезде композитор С. Базыр-оолдун баанга ойнаары көрүкчүлериң соңуургалы болдурган.

Амгы үдө 8 кижик составтыг агиткультбригада болгаш кезек кино дүжүт ажаан алышыкынык үстүңдө ховунуң ажал-ишчилериниң куулура-массалыг ажалдап-биле хандырып турар. Олар хову турлагларына согуң конфертерин, киноларын көргүлүң, агитхууларын үдүрүң, лекция, беседа болгаш согуң номчулааны чорудуп турарлар. Хову бригадаларының ажалында четпестер дугайында сатирамыг шуауктерни боттары чогааткан, агитхууларда бижип турарлар. Эңир чая Чая-Хөл сууруң чоңунга көрүскөн концертинге районунуң бол-

гаш септелге конторазымың ажалында четпестерин дугайында жомукты чогааткан, ырлаанын көрүкчүлериң дыла соңуурган.

Ажиткультбригадануң ажалдап хүлээп, кезеке концерт көргүзүр ажалды база практикалап турар. Чоокта чая Ленин аттыг колхозту Кызыл-Ховда бригаданың 90 тонна сикосту бригаданың киржикчилери салышкан.

Ажиткультбригадануң киржикчилери Бүрен-оолдун, Досуванын, Чодурааның, Салчактын күүсеткен номерлери көрүкчүлериң соңуургалын чаалап ап турар. Чарлакчы С. Мөңгүн концерттик программаны чарлаарына мергежилдини көргүлүң турар. Ол ховунуң ажал-ишчилеринге беседаларын, согуң номчулааны чорудуп турар.

Техниканы бүдүрүңчүлүг ажыглаар херек

Улу-Хем районунуң «Х Улуг хуула» колхозунуң бар техниканың ал көргө, дүжүт ажаан алышыкынык чедиршикчилик чорудуп болур арталыг. Колхозта 5 комбайн, 6 автомашина бар.

Иңчалаа-даа бар техниканы бүдүрүңчүлүг ажыглайын турарыңдан дүжүт ажаан алышыкынык темпиз оожум чоруп турар. Комбайнар урелин турарыңдан аңаа тургушкуннар болган чок-ла болуп турар. Сөөлүг бир хүдө 3 комбайн аңаа тура хүлээп. Оң чылдагыны техниканың септелгенин багай чорутканында болгаш чамдык меха-

ОБЛАСТЫҢ РАЙОННАРЫНДА ДУЖУТ АЖААП АЛЫШЫКЫНЫҢ ЧОРУП ТУРАРЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА МЕДЭЭ

Районнар	Оң ниитинде				Бастырган тараа (га-биле)
	Кескер тараа (га-биле)	Аңгылап ажаап алганы	Комбайн-биле шуут кескени	Күүсеткен хуу	
Тес-Хем	929	21	908	62,8	929
Каа-Хем	11122	7289	3833	54,8	5647
Бий-Хем	8435	3855	4580	54,1	6352
Чая-Хөл	3409	1568	1841	50,3	2557
Улу-Хем	6381	2858	3523	48,8	5287
Танды	8320	5295	3025	44,8	4049
Сүт-Хөл	1901	382	1519	39,8	1708
Чөөн-Хемчик	5144	3385	1759	39,8	2100
Барыш-Хемчик	2754	2154	600	39,4	778
Бай-Тайга	1422	727	695	30,4	1046
Өвүр	113	45	68	25,5	55
Эраин	122	17	105	17,0	122
Совхозтар:					
«Межегей»	1272	727	545	97,5	844
«Барлык»	1746	1746	—	94,0	1391
«Өк»	3229	1506	1723	81,8	1992
«УТКА 25 чыла»	2390	1701	689	78,5	1289
«Зягес»	2607	2073	534	40,1	1170

Районнар	Областа мал чемнериниң белеткелиниң медээзи (1958 ч. сентябрь 15-те, хуу-биле)		Областың районнарында тараа садып алышыкыныкың чоруп турарының дугайында медээ (1958 ч. сентябрь 15-те, хуу-биле)			
	Белеткел сизген	Салган сикос	Колхозтар	Совхозтар	Ниити район	
Эраин	115,9	106,8	Бий-Хем	127,7	81,7	113,1
Чөөн-Хемчик	112,2	127,8	Каа-Хем	92,4	—	92,4
Өвүр	105,7	104,5	Танды	88,8	70,4	82,4
Бай-Тайга	103,1	121,6	Чая-Хөл	71,7	—	71,7
Улу-Хем	102,9	99,1	Улу-Хем	57,2	16,0	41,8
Тес-Хем	102,5	110,9	Чөөн-Хемчик	53,0	—	53,0
Бий-Хем	101,3	99,9	Сүт-Хөл	38,3	—	38,3
Каа-Хем	100,1	106,9	Барыш-Хемчик	20,8	132,5	50,0
Барыш-Хемчик	100,0	112,8	Бай-Тайга	8,6	—	8,6
Тожу	95,5	101,8	Областа сентябрь 15-ке чедир тараа садып алышыкыныкың планы ниитизи-биле 75,6 хуу күүсеттинген. Оң ниитинде колхозтар 78,2 хуу, совхозтар—65,5 хуу күүсеткен. Совхоз беш хонукта күрүнеге тараа садарын Бий-Хем 38,8 хуу, Каа-Хем—36,5 хуу, Чөөн-Хемчик—24,9 хуу; Танды—23,6 хуу, Чая-Хөл—18,8 хуу; Тажык—18,8 хуу; Чөөн-Хемчик—18,8 хуу; Барыш-Хемчик—8,1 хуу, Улу-Хем—12,5 хуу немес, көчүм оожум темпиз болган.			
Чая-Хөл	93,9	96,5	«Барлык»	103,4	101,6	
Сүт-Хөл	88,1	100,5	«Межегей»	51,8	176,6	
Танды	75,8	178,7	«Өк»	50,7	102,8	
Совхозтар			«Зягес»	48,5	106,3	
«Барлык»	103,4	101,6	«УТКА 25 чыла»	46,2	66,4	
«Межегей»	51,8	176,6				
«Өк»	50,7	102,8				
«Зягес»	48,5	106,3				
«УТКА 25 чыла»	46,2	66,4				

Ажитбригада

Сүт-Хөл районунуң Культура ба-жымнык агиткультбригадамы бо чылдың чызындан өгөлөш хову-аңаа ажил-ишчилериниң согуң конфертерин көргүскөн. Бо чылдың агиткультбригада Сүт-Хөл районунуң Сүт-Алсы сууруна, Чөөн-Хемчик районда дуржулга станицызынга, Улу-Хем районунуң Шагаан-Арыг хоорайга согуң конфертерин көргүскүлөң. Башкылар Вайнберг, М. Мартьяновтун уран-мергежалдыг номчачан интермедиялары, ырлаан жомуктарың, Лопсаңның күү-сеткени «Элдик шыгыраал», «Дүк салыр» деп танчылары база «Сөгөл берем», «Часкы садка»,

